N°. 58. 1847.

BREDASCHE COURANT.

Donderdag . 22 Julij.

De Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, ontvangen hebbende eene missive van Zijne Excellentie den heere Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 28 Junij ll., n°. 144, 4e afdeeling, daarbij kennis gevende, dat door de Gouverneurs der Provincien aan de miliciens der ligting van 1843, even als vroeger plaats heeft gehad ten aanzien van die der ligting van 1841, (zie *Provinciaal Blad* van 1845, n°. 132), ofschoon vroeger zich niet op de buitenlandsche zeevaart toegelegd hebbende, de permissie tot uitoefening van dat beroep kan worden verleend.

Brengt zulks ter kennisse van de stedelijke en plaatselijke Besturen in deze Provincie, met informatie, dat zij die zoodanige permissie mogten verlangen te bekomen, zich daartoe in de Bureaux van het Provinciaal Bestuur kunnen aanmelden.

's Hertogenbosch, den 2. Julij 1847.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
A. J. BORRET.

De Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, ontvangen hebbenden eene missive van den Burgemeester der Gemeente *Zeeland*, van den 10. dezer, houdende berigt, dat op dien dag door den Veldwachter dier Gemeente, des voormiddags ten elf ure, aldaar is opgebragt een vrouwspersoon, na gissing omtrent veertig jaren oud, zijnde stom en doof, en zoo het hem Burgemeester toeschijnt, hare verstandelijke vermogens missende; dat hij niet heeft kunnen ontdekken van waar zij komt, doch aan de houding en kleeding te oordeelen, uit de Provincie *Limburg*, en dat door hem voorloopig in hare verzorging en bewaking is voorzien; luidende verder het signalement dier vrouw, als volgt: Haar zwart met grijs doorstoken; Oogen bruin; Neus groot; Mond ordinair; Kin rond; Kleur gezond; Lengte middelmatig. Gekleed met een bruin laken jak, een rok met gele, roode en blaauwe strepen, eene blaauw katoenen muts; een vale geruite doek met gele strepen; een blaauw katoenen voorschoot; schoenen met riemen; een klein zakje, met roode en witte ruiten, breiwerk in de hand, voorzien van een weinig heele en halve centen.

Heeft goedgevonden het bovenstaande te brengen ter kennis van de hoofden der Stedelijke en Plaatselijke Besturen in deze Provincie, met uitnoodiging, om, wanneer een hunner zich mogt in staat bevinden, ten aanzien dier vrouw eenige inlichtingen te kunnen geven, dezelve aan den Burgemeester van *Zeeland* te willen doen toekomen.

's Hertogenbosch, den 13. *Julij* 1847.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
A. J. BORRET.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, Brengen bij deze ten gevolge eener ontvangene missive van den Heer Kolonel, Plaatselijken Kommandant dezer vesting, van den 19den Julij 1847, N°. 204, ter kennisse der Ingezetenen en verdere belanghebbenden, dat de Praktische oefeningen met de Veldbatterijen van het 2e Regiment Artillerie op de Gilsche heide hebben opgehouden; doch dat dezelve op Vrijdag den 23sten Julij aanstaande en volgende dagen op de Teteringsche heide (zoogenaamd kadettenkamp) zullen worden voortgezet, zullende de rooilijn bijna evenwijdig aan de face van het ravelijn loopen.

Met aanmaning om het terrein hetwelk door het Schieten zal worden bestreken te vermijden, ten einde ongelukken te voorkomen.

Breda, den 20 Julij 1847.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den Julij.

Het Hof der pairs heeft, na eene vierdaagsche beraadslaging, den 17den dezer zijn vonnis uitgesproken in de zaak der zoutmijnen van Gouhenans. Bij dat vonnis is de heer *Teste* veroordeeld tot de ontzetting van de burgerschapsregten, tot drie jaren gevangenisstraf, tot eene boete van 94,000 franken, en tot het betalen eener gelijke som van 94,000 franken ten behoeve der godshuizen van Parijs; de generaal *Cubières* tot de ontzetting van de burgerschapsregten en eene geldboete van 10,000 franken, en de heer *Parmentier* tot dezelfde straf. De beide laatstgenoemden zijn terstond in vrijheid gesteld. Wat den vierden beschuldigde, den heer *Pellapra*, betreft, zoo verzekert men, dat deze den 23sten Julij vrijwillig voor het hof der pairs zal verschijnen. De Parijsche dagbladen breken thans het stilzwijgen af, dat zij tot dusverre met weinig uitzonderingen, omtrent deze zaak bewaard hadden, en geven vrij algemeen zekere bevreemding te kennen, dat het hof begrepen heeft den heeren *Cubières* en *Parmentier* eene gelijke straf te moeten opleggen, vermits de eerste, als krijgsman, door dezelve veel gevoeliger getroffen wordt, dan de heer *Parmentier*. De bladen der oppositie dringen er op aan, dat men zich niet bij dit éene regtsgeding bepale, maar een gestreng onderzoek bewerkstellige naar de gegrondheid der geruchten, welke nog andere hooggeplaatste personen beschuldigen van zich te hebben laten omkoopen.

De *Constitutionnel* wijdt heden een kort artikel aan de veroordeeling. Het blad zegt, de justitie en het vonnis te eerbiedigen, doch niet te kunnen onderdrukken een gevoel van innig leedwezen over een arrest, waarbij twee beschuldigden, zoo verschillend van aard, door hunne antecedenten, en door alle omstandigheden van het regtsgeding, door gelijke straf worden getroffen. De eerloosverklaring staat voor beiden niet gelijk. Voor den een, pair van Frankrijk, generaal, die te Waterloo gestreden heeft, is de eerloosverklaring de gestrengste straf, welke kon worden opgelegd wegens een' wel ernstigen misslag, maar waarvoor reeds zoo zwaar geboet is. De ander, een zaakwaarnemer, en God weet van welke zaken, zal in die eerloosverklaring niets anders zien, immers naar zijne houding gedurende het regtsgeding te oordeelen, dan dat hij geen lid der nationale garde, noch der jury mag zijn. Het blad eerbiedigt de redenen, welke het hof daartoe geleid hebben, maar moet verklaren, ze niet te begrijpen.

— Naar men zegt heeft de voorlezing van het arrest van het hof der pairs, op den heer *Teste* zulk een indruk gemaakt, dat men des avonds een oogenblik voor eene hersenontsteking bevreesd was.

Gisteren avond heeft de generaal *Cubières* de 10,000 fr. boeten en 2000 fr. kosten betaald. Zijn voornemen zou wezen de wijk te nemen naar Amerika, naar de stad St. Louis, in het Missourigebied, alwaar een zijner nabestaanden zich in 1815 neergezet heeft.

— Gelijk als gebruikelijk is bij de pairs, na het overlijden van een der leden, zullen ook thans de fauteuils der heeren *Teste* en *Cubières* gedurende een jaar ledig blijven.

— Men zegt dat het bestuur der domeinen thans een proces wil aandoen aan de kompagnieschap der mijnen van Gouhenans.

— De procureur-generaal bij het koninklijk hof van Parijs, *Delangle*, zal, naar men zegt, tot kommandeur der orde van het Legioen van Eer benoemd worden.

— De kamer der gedeputeerden houdt zich bezig met eene wijziging in de wet op de concessie van den spoorweg van Parijs naar Lyon; de discussie over de voorgestelde leeningswet is daarna aan de orde gesteld.

— De dagbladen deelen thans de nota mede, waarbij de heer *Guizot* aan den voorzitter van den Zwitserschen Landdag te kennen geeft, dat een zeker getal kantons, al ware het zelfs de meerderheid, geene plannen tegen de souvereiniteit van andere konden smeden, zonder den tegenstand van de buitenlandsche Mogendheden te verwekken. Het is, zegt de nota, eene poging tot uitbreiding en verovering, waarmede de Europesche natiën het regt hebben zich in te laten.

— Het *Journal de Genève* van den 14den dezer berigt, dat de Fransche troepen aan de grenzen meer en meer versterkt worden, en dat dien ten gevolge het contingent van dat kanton onder de wapenen is geroepen.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 118,85; 3 pCt. 77,70; Nap. r. 101,80; Spanje 29; 3 pCt. 32¼; Rom. L. 100.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Julij.

Eene ordonnancie van Z. M. den Keizer van Rusland bepaalt den wettigen interest in het Koningrijk Polen op 3 percent jaarlijks en tevens de straffen, op de overtreding van deze verordening vastgesteld. Iemand, die betrapt wordt, meer genomen te hebben, wordt gestraft met eene aanzienlijke boete. Ingeval echter van herhaling van misdrijf, is de straf, de eerste keer eene gevangenis van 10 tot 12 jaren, en de tweede keer ballingschap naar Siberië.

— Het langverwachte besluit, betreffende de organisatie der burgerwacht in den Pauselijken Staat, is den 5 te Rome verschenen, en heeft aldaar een zeer goeden indruk gemaakt. Voor de stad Rome alleen zijn 14 bataljons opgerigt. Alle kooplieden, ambtenaren en zelfs vreemdelingen, die langer dan 10 jaren hun verblijf in de stad hebben gehouden, zijn van hun 21ste tot hun 60ste jaar voor de dienst opgeroepen; de geringe handwerkslieden echter zijn daarvan uitgesloten. Men beschouwde dezen maatregel van het bestuur als een blijk van vertrouwen in het volk, 't welk zeer gewigtige gevolgen kon hebben. Zoodra het hiertoe strekkende besluit bekend werd gemaakt, ontstond daarover eene groote blijdschap. Het volk begaf zich, met de gewone geestdrift, naar het Quirinaal, om den Paus zijne luidruchtige hulde toe te brengen; doch keerde in alle stilte huiswaarts, toen men hetzelve, uit naam van den H. Vader, onderrigte, dat Z. H. zich niet geheel welvarende bevond en rust verlangde.

— Berigten uit Rome van den 7den dezer melden, dat de kardinaal staats-secretaris zijn ontslag gevraagd en bekomen had. Reeds vroeger had hij, gelijk men zich herinnert, gewenscht die betrekking neder te leggen, en wel, zoo als toen gezegd werd, uithoofde van zijnen min gunstigen gezondheidstoestand. Thans echter is, naar beweerd wordt, zijne aftreding het gevolg van de uitvaardiging van het besluit betrekkelijk de instelling der burgerwachten, met welken maatregel hij zich geenszins zou hebben kunnen vereenigen, ofschoon het besluit door hem mede onderteekend is. Als zijnen opvolger noemt men den kardinaal *Ferretti*.

— Den 2 zijn in de haven van Palermo vier Fransche stoomschepen binnengeloopen, die de aankomst der vloot, onder bevel van den Prins *van Joinville*, aankondigden. Zij liepen den 3den weder uit en voerden den volgenden dag drie linieschepen mede, die den 5 door nog drie anderen gevolgd werden, zoodat er op die reede *tien* vreemde oorlogschepen geankerd lagen. De Prins steeg onmiddellijk na zijne aankomst aan land, begaf zich naar het paleis, om bij de Koninklijke familie een bezoek af te leggen, en keerde daarop naar boord terug. Men verwachtte, dat het aanstaande feest der *H. Rosalia* niet weinig zou opgeluisterd worden door de tegenwoordigheid van zoo vele vreemdelingen.

— Brieven uit Livorno, van den 8, hangen een zeer treurig tafereel op van de onlusten, welke den 22 Junij, den verjaardag der troonsbestijging van Paus *Pius XI*, te Parma zijn voorgevallen. De aldaar bevelvoerende generaal *Salis* had alle openbaring van den volksgeest bij deze gelegenheid willen tegengaan, maar dit heeft de menigte nog meer in beweging gebragt; derwijze, dat de rust zeer ernstig verstoord is geworden, en de gewapende magt tusschenbeide heeft moeten komen, om de orde te herstellen. Naar men meldt, zijn meer dan 80 menschen, waaronder eenige geestelijken, gewond. Er is eene deputatie naar de regerende hertogin gezonden, die zich tegenwoordig in Duitschland ophoudt, om zich over het gedrag van den generaal *Salis* te beklagen.

BELGIE.

BRUSSEL, den 20sten Julij.

Zondag avond ontstond er brand in het houtpakhuis der kolenmijn van Marilhaye te Seraing bij Luik. Er waren niet minder dan 156 werklieden in de mijn aan het werk. Weldra deden de vlammen het kabeltouw afbranden, waaraan de bak, waarmede de arbeiders op- en afgelaten worden, hangt. Nu vloog het volk naar de ladders, die aan de wanden van den put gehecht waren; 39 geraakten door dit middel naar buiten, maar 20 of 25 stikten door den rook, toen zij nog 15 à 20 Ned. ellen van den uitgang waren, en bleven aan de ladders hangen. Van die beneden gebleven waren, zijn er des morgens 110 gered; ook heeft men 5 lijken naar buiten gehaald, behalve de 15 die aan de ladders hingen. Er werd nog een zestal vermist.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Julij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag, zijn de beraadslagingen over den Vden titel van het Iste boek voortgezet, en is besloten de stemming daarover tot Maandag uit te stellen.

Daarna is beraadslaagd over den VI en VIIden titel, welke beide zijn aangenomen, de eerste met 47 tegen 3 stemmen en de laatste met 42 tegen 7 stemmen.

In zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Maandag heeft de Voorzitter te kennen gegeven, dat door de Regering in den Vden titel van het Iste boek van het Strafwetboek, waarover de beraadslaging in de vorige zitting heeft plaats gehad, terwijl de stemming over dien titel werd uitgesteld, de navolgende wijzigingen gebragt zijn:

De artt. 10 en 11 van dien titel zullen wegvallen.

Het 12de artikel, dat nu het 10de wordt, zal aldus luiden:

»Kinderen, die tijdens het plegen van een misdrijf beneden de zestien jaren oud zijn, worden, indien zij zonder oordeel des onderscheids hebben gehandeld, door den regter van alle regtsvervolging ontslagen en aan hunne ouders, voogden of naastbestaanden teruggegeven."

Art. 11, nieuw, zal luiden:

»Bij misdaad of wanbedrijf kan de regter, te gelijk met de buiteenvervolging-stelling, naar gelang der omstandigheden, bevelen dat deze kinderen, voor eenen door hem te bepalen tijd, doch niet langer dan tot dat zij hun achttiende jaar hebben bereikt, in een voor hen geschikt gesticht worden geplaatst, ten einde aldaar te worden opgevoed. Bij veranderde omstandigheden staat het dien regter vrij, na het openbaar ministerie te hebben gehoord, hun ontslag uit het gesticht binnen den bepaalden tijd te gelasten."

Art. 13 oud, nu art. 12 wordende, zal dus aanvangen:

»Indien de in art. 10 vermelde kinderen", enz.

De artt. 14, 15, 16 en 17 worden 13, 14, 15 en 16.

Na eene korte beraadslaging over die wijzigingen, is de Vde titel van het Iste boek met 34 tegen 18 stemmen aangenomen:

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Goltstein, Nap, Verweij-Mejan, Luzac, Duijmaer van Twist, van Heemstra, de Jong van Beek en Donk, de Kempenaer, Modderman, van Rijckevorsel, van Sasse van Ysselt, Storm, van Dam van Isselt, de Man, van Panhuijs, van Nagell, Gouverneur en Nedermeijer van Rosenthal.*

Daarna is de algemeene beraadslaging geopend over den 1sten titel van het IIde boek van het Strafwetboek.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren, zijn de beraadslagingen over den Isten titel van het IIde boek van het voorgedragen Wetboek van Strafregt voortgezet; zij zullen heden vervolgd worden.

— Blijkens het thans opgemaakt algemeen verslag over de tweejarige Staatsbegrooting, is in al de afdeelingen de eenstemmige opmerking gemaakt, dat de onderwerpen, die bij de overweging dezer Staats-begrooting zijn ter sprake gebragt, blijkens de reeds gewisselde stukken, te menigvuldig zijn, dan dat al de punten van verschil op nieuw zouden kunnen worden behandeld, en zulks des te minder, omdat men dan tot eene uitvoerigheid zou moeten vervallen, welke met den aard eener dusdanige wisseling van denkbeelden minder strookt. — Wanneer dus op enkele of meerdere punten, reeds bij het voorloopig verslag en de memorie van beantwoording behandeld, nader zal worden teruggekomen, zoo hebben echter zeer vele leden verklaard, dat zij daarom in geenen deele willen geacht worden door de oplossingen bevredigd te zijn, welke de Regering, betrekkelijk de niet op nieuw ter sprake gebragte onderwerpen heeft gegeven, maar zich bij die nadere behandeling alleen te hebben laten leiden door de geblekene behoefte tot meerdere toelichting, of door het bijzonder gewigt, hetwelk aan de betrekkelijke zaak werd gehecht.

— In de *Dordrechtsche Courant* leest men: »Wij vernemen dat eerlang deze stad in regelregte gemeenschap gesteld zal worden met de spoorwegen, door de dienst eener vlugge ijzeren boot, welke door de ondernemers van het beurtveer op Rotterdam ge-

bouwd wordt, en die den naam voeren zal van een onzer beroemdste burgers, *Johan de Witt.*"

— De laatste haringjager is Donderdag ll. te Vlaardingen aangekomen, inhebbende 298½ ton haring. Het berigt omtrent de visscherij was weder niet geruststellende, waarop de voorraad geheel is opgeruimd. De prijs is thans voor volle ƒ 4.50 en maatjes ƒ 5.50 per $^1/_{16}$ ton.

— Men schrijft uit Leeuwarden:

»Onlangs is een der beide schepen, welke jaarlijks van Harlingen ter walvisch- en robbenvangst worden afgezonden, teruggekomen; dit schip, *Dirkje Adama* genaamd, kommandeur *Hoekstra*, heeft eene zeer gelukkige vangst gehad, bestaande in 9500 robben; het andere schip had, volgens berigt, bereids 5000 robben en een halve visch. Aangezien deze onderneming aan vele inwoners van Harlingen veel voordeel oplevert, zoo verblijden wij ons zeer in den gelukkigen uitslag, welke den reeders dit jaar mogt ten deel vallen."

— Alhoewel te Harlingen de rust geenszins weder is gestoord, zoo behoudt die stad nog altijd eene bezetting van 25 man infanterie en 6 dragonders, welke bij de ingezetenen zijn ingekwartierd. De Engelsche stoombooten *the Magnet*, *the Ranger* en *Lord John Russell*, blijven steeds geregeld in de vaart tusschen Harlingen en Londen; hunne lading bestaat uit boter, kaas en vee; aardappelen worden er niet uitgevoerd.

— De staat van de sterkte der Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid bedroeg op den 1sten Junij jl.: in de gewone koloniën 2666, Ommerschans 2401, 1ste gesticht Veenhuizen 2031, 2de gesticht 2185, 3de gesticht 2320, Wateren 102, algemeene directie 37, totaal 11742; hetwelk op den 1sten Julij jl. in genoemde kolonien als volgt beliep: in de gewone kolonien 2674, Ommerschans 2575, 1ste gesticht Veenhuizen 2026, 2de gesticht 2175, 3de gesticht 2319, Wateren 96, algemeene directie 36, totaal 11901.

— In de Opper-Veluwe in Gelderland worden thans, bij een meer bepaald onderzoek naar oudheden, vele voorwerpen gevonden, die dusver alleen in Drenthe opgedolven waren, zoo als steenen pijlpunten, urnen, strijdbijlen.

— Aan de ingedijkt wordende schorren aan het Zype (Zeeland), heeft de vorige week een zeer treurig ongeval plaats gehad. Vijf werklieden, des avonds te voren van daar naar het eiland Tholen vertrokken, begaven zich weder naar het werk; doch bij het doorwaden der zoogenaamde Bruinjeskreek, welke het schor van het eiland afscheidt, en welke kreek nog al eene aanmerkelijke breedte heeft, waren zij op eenmaal door het snel opkomend water zoodanig omgeven, dat er aan geen ontkomen te denken viel, en zij allen zijn verdronken. Onder de ongelukkigen was een huisvader van 7 kinderen, de overige 4 waren jongelingen.

— Te Utrecht is weder een slagtoffer gevallen door de onvoorzigtigheid van een' banketbakker. Twee kinderen hadden groen gekleurd suikergoed gegeten en spoedig vertoonden zich hevige verschijnselen van vergiftiging. Na vreeselijke pijnen, is een meisje van 6 jaren bezweken; het andere is nog niet buiten gevaar. De regter heeft het suikergoed in beslag genomen en eene ontleding heeft bewezen, dat de kleurstof uit rattenkruid met koper bestond.

— De persoon van *G. P. Verploeg*, die beschuldigd wordt van te hebben voorgegeven, dat hij posten of betrekkingen kon verschaffen, en daarvoor gelden te hebben genoten, is Zondag avond te 's Hage in het huis van burgerlijke verzekering aangebragt. Hij is uit Kleef, alwaar hij dezer dagen uit de gevangenis ontslagen is, herwaarts overgebragt door den commissaris van politie *Waldeck* alhier, die daartoe was afgezonden.

— De persoon van *C. Gepkens* is te Leeuwarden aangekomen en in het huis van reclusie opgenomen. Naar men vernam, was hij geplaatst in een der cellen voor eenzame opsluiting, welke voor korten tijd in het gevangenhuis zijn aangebouwd. Men heeft hem daar aan het vlasspinnen gezet. Overigens is hem het gebruik van boeken vergund geworden.

— Bij het onweder in den nacht van Zaturdag op Zondag, hetwelk in onze streken slechts van weinig belang is geweest, is de bliksem te Amsterdam in den korenmolen *de Roomolen*, op den Singel, tusschen de Leidsche en Raampoorten geslagen, heeft een der roeden verbrijzeld, liep langs de as naar beneden, sloeg door drie verdiepingen heen en stak eenig hooi in brand, welke echter spoedig gebluscht werd.

Te Zuiderdam, nabij Monikkendam is een boerenwoning tot den grond toe afgebrand. Ook te Zaandam moet door dit onweder brand ontstaan zijn. Te Groningen is het onweder zeer zwaar geweest, doch heeft aldaar geen ongelukken veroorzaakt. In de gemeente Midwolde, in het Oldambt, waren verscheidene beesten gedood of in de sloten geraakt en verongelukt.

— Uit Texel schrijft men van den 17den dezer:

»Zondag avond jl. heeft zekere *van den Herberg*, werkende aan den Prins Hendrik-polder, het ongeluk gehad een meisje van 18 jaren dood te schieten. Hij was voor eenige jaren te Amsterdam wegens diefstal aan strand correctioneel veroordeeld, doch na zijne terugkomst uit de gevangenis, naar het scheen, verbeterd, en daarom als veldwachter aangesteld. Na alvorens eene getrouwde vrouw, met welke hij leefde, geslagen te hebben, geraakte hij in twist met zijne buren, en nam hij zijn geweer, hetwelk hij op zijne tegenpartij aanlegde. Deze weerde de tromp af, terwijl het schot viel, en onder de zamengevloeide menigte het meisje in de linkerdij trof, zoodat het een half uur daarna den geest gaf. Men heeft *van den Herberg* daarop dadelijk gebonden, en aan de justitie overgeleverd."

— Uit Aalst schrijft men van den 18den dezer:

»Den 14 dezer had alhier het ongeluk plaats, dat een geladen hooiwagen, door de ongelijkheid van den weg omsloeg, met dat ongelukkig gevolg, dat een meisje van 15 jaar, *Dirkje Koolhaas* genaamd, tusschen de raderen geraakte en jammerlijk werd verpletterd. Haar broeder en de knecht, welke zich mede op den wagen bevonden, kwamen met den schrik vrij."

— In den nacht van den 10 en 11den Julij zijn in sommige noordelijke streken van Frankrijk, vooornamelijk in de havens aan de Noordzee, schokken van aardbeving gevoeld.

Vervolg der bijzonderheden uit het verslag *nopens den staat der provincie* Noord-Braband, *aan de Provinciale Staten medegedeeld:* (*Zie ons vorig Nommer*).

Gezondheids toestand. Hoezeer blijkens het opgegevene omtrent den staat der bevolking, de sterfte in 1846 die van 1845 verre heeft overtroffen, is echter de gezondheidstoestand der bewoners van deze provincie in het nu afgeloopene jaar niet ongunstig geweest. Geene ziekte van kwaadaardigen, besmettenden of algemeen heerschenden aard werden waargenomen, zoo zelfs, dat de bemoeijenissen der provinciale geneeskundige commissie ten deze niet eens zijn behoeven te worden ingeroepen. Onder de kinderen zijn nogtans vele *kroepachtige* ziekten en die der *ademhalings-werktuigen* voorgekomen, en meer bijzonder in de stad en omstreken van Breda hebben *roodvonk*, *mazelen* en *kinkhoest* in in meerdere mate dan in vorige jaren geheerscht, welke ziekten nog al veel slagtoffers hebben gemaakt. Onder de bewoners van meer gevorderden leeftijd zijn, vooral in het voor- en najaar, ligte gastrische suburale koorten waargenomen, die in de maanden Augustus en September meer bilieus waren. Die koortsen waren veelal van intermitterenden aard, en slechts weinige lijders zijn daaraan bezweken.

Geneeskundige dienst. Het getal van de bevoegd erkende beoefenaren der onderscheidene takken van de geneeskunde, is in 1846 nagenoeg op de hoogte gebleven, als wij in ons laatstvorig verslag hebben opgegeven. Over de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige practijk door wettig gevestigden, zijn geene bijzondere klagten bij de provinciale commissie ingekomen, en hare sub-commissien hebben, bij gelegenheid van derzelver rondreizen, geene noemenswaardige misslagen in die practijk ontdekt, zoodat de geneeskundige dienst als regelmatig uitgeoefend kan worden beschouwd. De uitoefening van de praktijk door onbevoegden is telkens, wanneer zulks voorkwam, bij proces-verbaal geconstateerd en ter kennis van het openbaar ministerie bij de arrondissements-regtbanken gebragt, door hetwelk daaraan het vereischte gevolg is gegeven. De provinciale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt heeft ons wijders een gunstig verslag gegeven, omtrent hare bevinding bij het doen der winkel-visitatien. Bij den Staatsraad, Gouverneur der provincie werd ontvangen een zeer belangrijk verslag omtrent eene verlossing door middel der keizersnede, welke kunstbewerking is verrigt door den heer *W. G. Hamel*, stads- en plattelands-heel-en vroedmeester te Schijndel, bijgestaan door de heeren *F. W. Pastoors*, *H. P. van den Bergh* en *H. Bolsius*, geneesen verloskundigen te St. Oederode, Veghel en Schijndel, met dat gelukkig gevolg, dat de lijderes bij welke zich zeer verontrustende omstandigheden opdeden, zich met hare volkomene herstelling mogt verblijden. Van dat verslag is alstoen mededeeling gedaan aan het departement van Binnenlandsche zaken, hetwelk aan den heer *Hamel* en aan de overige genoemde genees- en verloskundigen deszelfs tevredenheid heeft doen betuigen omtrent den ijver, waarmede zij zich bij die gelegenheid van hunnen pligt gekweten hebben.

Broodzetting en maalloon. Het misgewas der aardappelen en der rogge, en de daardoor ontstane duurte der eerste levensbehoeften, heeft van onze zijde een aanhoudend toezigt op de zetting van het brood gevorderd. Zoodra het graan van den oogst van 1846, hetwelk in hoedanigheid dat van het jaar 1845 verre heeft overtroffen, ingezameld was en de vereischte droogte had bereikt, zijn door ons wegingen en proefbakkingen bevolen, die zoodanig gewenschte uitkomsten hebben opgeleverd, dat de eerste grondslag voor de broodzetting, namelijk het getal ponden brood hetwelk uit eene mudde graan kan gebakken worden, in al de steden en gemeenten op eene billijke wijze is kunnen vastgesteld worden. Tegen de door graanhandelaars en speculanten hier en daar gepractiseerde middelen, om de granen tot buitengewoon hooge prijzen op te voeren, hebben de stedelijke besturen een tegenwigt gesteld, door niet den prijs van eene enkele markt, maar die van verschillende marktplaatsen tot grondslag voor de regeling van den middelprijs te nemen. Die maatregel heeft zoodanig gunstig gevolg gehad, dat slechts uit éene enkele gemeente klagten omtrent de onregelmatige zetting van het brood bij ons zijn ingekomen. Wij hebben aangaande die klagten een naauwkeurig onderzoek doen instellen, en wij behouden ons voor, om, wanneer het mogt blijken, dat, zoo als door de klagers beweerd wordt, er in dezen van den kant van het hoofd van het betrokken plaatselijk bestuur ter kwadertrouw mogt zijn gehandeld, dien ambtenaar deswege ernstig te corrigeren. Naar aanleiding van

het bepaalde bij art. 7 van het Koninklijk besluit van den 15den April 1843, hebben de besturen der gemeenten, uitmakende het 4de district dezer provincie, het voorstel gedaan, om ten aanzien van het bereiden en verkoopen van brood, de bemoeijenissen der plaatselijke besturen enkel te bepalen tot het houden van toezigt op het gewigt en de hoedanigheid van het brood, maar daarentegen alles wat betrekking heeft tot de zetting af te schaffen, en den prijs geheel aan de concurrentie der bakkers over te laten. Hoezeer wij de doelmatigheid van dat voorstel, in gewone tijden, niet willen verwerpen, hebben wij echter vermeend, in de tegenwoordige omstandigheden aan dat verlangen niet te mogen toegeven, en derhalve aan die besturen te kennen gegeven, dat wij voor alsnog onze goedkeuring aan dat voorstel niet konden hechten.

Het denkbeeld, waarin men hier en daar verkeerde, dat namelijk het brood zoo min *beneden* als *boven* den zettingsprijs mogt verkocht worden, en waaraan door sommige bakkers aanhoudend voedsel werd gegeven, heeft ons doen besluiten, om de aandacht der plaatselijke besturen op dit punt te vestigen, en dezelve uit te noodigen, om, bij publicatie, de ingezetenen in het algemeen en de broodbakkers en broodslijters in het bijzonder, met de strekking van Zijner Majesteits besluit van den 15den April 1843 bekend te maken, en hun onder het oog te brengen, dat, door het onderwerpen aan eene zetting van de broodsoorten, welke tot het voorname en dagelijksche voedsel der ingezetenen verstrekken, men alleen heeft willen voorkomen, dat de prijs van het brood niet willekeurig worde opgevoerd, doch dat men daardoor in geenen deele de concurrentie heeft willen wegnemen, daar het toch aan een ieder vrijstaat, het brood, mits hetzelve het gevorderde gewigt heeft en uit de bepaalde bestanddeelen is zamengesteld, tot *zoodanig mindere* prijzen *beneden* de zetting te verkoopen als men mogt verkiezen. In meest al de gemeenten wordt, ter voorkoming van botsingen, die uit de thans zoo zeer variërende prijzen der granen zouden kunnen ontstaan, de prijs van het brood, niet, zoo als vroeger, op Zaturdag of Zondag, maar dadelijk nadat de wekelijksche prijs van de rogge bekend is gemaakt, geregeld. De in de plaatselijke verordeningen opgenomene bepaling, dat de winkels der bakkers steeds van brood moeten voorzien zijn, heeft te weeg gebragt, dat, welke aanzienlijke variatiën de prijzen der granen ook ondergaan hebben, men steeds het benoodigde brood heeft kunnen bekomen. Overigens hebben wij den plaatselijken besturen bij alle voorgekomen omstandigheden, met aandrang eene ijverige en onafgebrokene handhaving der verordeningen omtrent het gewigt en de hoedanigheid van het brood aanbevolen. — Met betrekking tot het maalloon is niets bijzonders voorgekomen. De ordonnantie van den 29sten Julij 1829 wordt behoorlijk opgevolgd en nageleefd.

(Het vervolg hierna.)

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 19 Julij.

TARWE tot goed vorige prijzen, met redelijken handel. In cons.: 126 ℔ b. Pools. *f* 470; 126 ℔ witb. dito *f* 490; 126 ℔ o. Lubekker *f* 455; 128 ℔ b. Pools. *f* 485.

ROGGE met veel handel tot iets verlaagde prijzen. In cons.: 117 ℔ Petersb. *f* 220, 225; 118 ℔ dito *f* 223; 119 ℔ Odessa *f* 265; 122 ℔ Amerika *f* 270.

GARST lager afgegeven: 113 ℔ Amerika *f* 222; 113 ℔ Deens. *f* 226; 107 ℔ geringe dito *f* 200.

BOEKWEIT lager afgegeven: 116, 119 ℔ Holst. *f* 263, 275.

PAARDENBOONEN met veel vraag en beter te plaatsen; Egypt, bij groote partij *f* 6,—; bij gerijf *f* 7,— per mud.

KOOLZAAD verkocht: n. Betuwsch Aveelzaad 59, $59^{1}/_{2}$ P. vl.; op 9 vat in Sept., Oct. en Nov. 65 P. vl.; April 66 P. vl.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 20. JULIJ 1847.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 00,00 tot *f* 18,00.
Het dito dito Rogge	» » 9,50 » » 10,70.
Het dito dito Boekweit	» » 00,00 » » 10,00.
Een grof Tarwe brood, van een pond Nederl.	» 0,25.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.	» 0,25.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.	» $0,39^{1}/_{2}$.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.	» 0,36.
Een Nederl. pond Tarwe meel	» 0,50.
Een dito pond grof Tarwe-meel	» 0,25.
Een dito pond Boter	» 0,66.
Nieuwe Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 2,00 tot *f* 3,00.
Het 1000 Eiken Telhout	» 2,80.
Het 1000 Doof Hout	» 2,30.
De kar Spaanders	» 2,95.
De » Struiken	» 8,50.
De 100 Mutsaard	» 3,10.

202de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIERDE KLASSE.

1e Trekking. No. 14721, een prijs van *f* 1000.
2e —— No. 7405, *f* 1000; No. 16928, *f* 1250; No. 3812, *f* 1000; No. 5699, *f* 25,000; No. 17546, *f* 1000.
3e —— No. 20368, *f* 1000.
4e —— Geene.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (20 *Julij*) was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $57^{15}/_{16}$; 3 pCt. $70^{1}/_{8}$; 4 pCt. $90^{3}/_{16}$; O. I. Leen. 4 pCt. $90^{1}/_{8}$; Amort.-Syndik. $3^{1}/_{2}$ pCt. $88^{3}/_{4}$; Handelm. $4^{1}/_{2}$ pCt. $170^{1}/_{8}$; Rusland 5 pCt. $106^{5}/_{8}$; Id. 1828—29 $104^{7}/_{8}$; Certif. 1831—33 $97^{3}/_{4}$; 4 pCt. bij *Hope* $91^{1}/_{8}$; Id. bij *Stiegl.* $90^{7}/_{8}$; Certif. van Assign. 6 pCt. 72; Spanje Ardoin 5 pCt. $17^{11}/_{16}$; dito Onbep. St. $17^{1}/_{2}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $26^{3}/_{4}$; Coupon Ardoin $14^{3}/_{8}$; Passive $4^{7}/_{8}$; Portugal te Londen 3 pCt. 34; Id. 4 pCt. $34^{3}/_{16}$; Oostenr. Metall. $2^{1}/_{2}$ pCt. $54^{1}/_{8}$; Weenerb. bij *Goll* 4 pCt. 93; Braz. 5 pCt. $88^{3}/_{8}$; Mexico 5 pCt $19^{1}/_{16}$; Venez. $2^{1}/_{2}$ pCt. $40^{1}/_{2}$.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.